

۱۲۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «تغییر در ساختار زمین و آسمانها» اشاره به مرحله‌ی اول قیامت دارد ولی دیگر گزینه‌ها مربوط به مرحله‌ی دوم قیامت است که انسان‌ها آماده‌ی دریافت پاداش و کیفر می‌شوند.

۱۲۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اولین گام برای حرکت انسان در مسیر رستگاری، شناخت انسان است؛ یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادها و او و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر عبودیت، هدف و مسیر حرکت هرکس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی دارد.

۱۲۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس رفتار آنان در دنیا تعیین می‌شود و اولین گام در مسیر بندگی و اطاعت خدا و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، «تصمیم و عزم برای حرکت» است.

۱۲۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بندگی است که باعث می‌شود انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند شود و به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت برسد. معنای عام این موضوع را می‌توان با تعبیر «زندگی به خاطر خدا» در آیه‌ی شریفه‌ی «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» جست‌وجو نمود.

۱۳۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برخی از انسان‌ها در آراستگی و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروری می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی می‌رسند. قرآن کریم این حالت را «تبرّج» می‌نامد و آن را کاری جاهلانه می‌شمرد.

۱۳۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. امام کاظم (ع) در جواب برادرش که پرسید: «دیدن چه مقدار از بدن زن نامحرم جایز است؟» فرمود: «چهره و دست تا مچ» که این حدیث اشاره به حدود حجاب دارد.

۱۳۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آیه‌ی شریفه‌ی «و ما هذه الحياة الدنيا...» درباره‌ی کم‌ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی آخرت است. بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) این آیه درباره‌ی دیدگاه منکران معاد است.
(۳) این آیه درباره‌ی قدرت اختیار انسان است.
(۴) این آیه کامل‌ترین تعبیر درباره‌ی زندگی به خاطر خداست. هم‌چنین این آیه به هدفمندی خلقت انسان اشاره دارد، نه به حق آفریدن جهان خلقت.

۱۳۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. امام علی (ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.» و هم‌چنین ایشان می‌فرمایند: «... یقیناً بهترین توشه برای ابدیت، تقوا است.»

۱۳۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. روش دیگر شیطان برای کشاندن انسان به شقاوت این است که او را گام به گام و آهسته به سمت گناه می‌کشاند تا در این فرایند تدریجی، متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند.

۱۳۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. علت عدم یأس از رحمت الهی یعنی عبارت «لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ» در عبارت «إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا» تجلی دارد؛ زیرا خداوند همه‌ی گناهان را می‌بخشد و چرا همه‌ی گناهان را می‌بخشد؛ زیرا او آمرزنده‌ی مهربان است «إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ».

۱۳۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین راه اصلاح و معالجه‌ی جامعه از بیماری‌های اجتماعی انجام دادن وظیفه‌ی امر به معروف و نهی از منکر است. اگر مردم در انجام این وظیفه کوتاهی کنند، گناهان اجتماعی، قوی‌تر و محکم‌تر می‌شوند و در تمام سطوح جامعه نفوذ می‌کند.

۱۳۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تصمیم‌های جدید همواره برای تکمیل پیمان قبلی و پیمودن ادامه‌ی راه نیست، بلکه گاه برای بازگشت از مسیری است که چندی به غلط پیموده شده و آثار زیانباری بر جای گذاشته است و امام کاظم (ع) عبد (بنده) ندانستن بشر بن حارث را این موضوع می‌دانست که اگر بنده بود بندگی می‌کرد و حرمت صاحب خود را نگه می‌داشت و این بساط را پهن نمی‌کرد.

۱۳۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به ترجمه‌ی آیه: «آیا آن کس که بنیاد [کار] خود را بر پایه‌ی تقوای الهی و خشنودی خدا نهاده، بهتر است؛ یا کسی که بنای خود را بر لبه‌ی پرتگاهی در حال سقوط ساخته است؟» تنها شیوه‌ی مطمئن و قابل اعتماد زندگی، سبک زندگی دینی است و در صورت انتخاب برنامه‌ی غیردینی، آینده‌ای غیرقابل اعتماد در انتظار انسان است.

توجه: لفظ «متبوع» به معنای «علت، زمینه‌ساز، عامل، سبب و ...» است و لفظ «تابع» به معنای «معلول، نتیجه، ثمره و ...» در گزینه‌ی ۲ رضایت الهی علت خردمندی توصیف شده است در حالی که آیه‌ی شریفه‌ی «افمن اسس بنیانه علی تقوی من الله» بیان‌گر خردمندی و عاقبت‌اندیشی است که نتیجه‌ی آن رضایت الهی «و رِضْوَانٍ» می‌شود. (نادرستی گزینه‌ی ۲)

۱۳۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خداوند در آیه‌ی «و ما محمدٌ الا رسولٌ قد خلت من قبله الرُّسُلُ اَفَاَنْ مَاتَ او قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰی اَعْقَابِكُمْ و مَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰی عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ شَيْئًا و سَيَجْزِي اللّٰهُ الشَّاكِرِيْنَ» این نکته را یادآوری می‌کند که خطر انحراف و دور شدن از جامعه‌ی توحیدی و بازگشت به جاهلیت برای جامعه‌ای که به دست پیامبر (ص) هم بنا شده، وجود دارد (منحصر نبودن بازگشت به زمان جاهلیت به دوران پیامبر (ص)) و ممکن است در آینده، مسلمانان مسیر نادرستی را در پیش بگیرند. از این رو از آنان می‌خواهد تا مصون از تحول در اعتقاد بوده و در راه ایمان ثابت قدم باشند و چنین کسانی را سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت نامیده و به آن‌ها وعده‌ی پاداش داده است. توجه: این آیه اشاره‌ای به پایان پذیرفتن دریافت و ابلاغ وحی از مسئولیت‌های رسالت پیامبر (ص) بعد از ایشان ندارد.

۱۴۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که بتواند پاسخگوی نیازهای او باشد و سعادت بشر را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همراه شاهد ارائه‌ی برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

۱۴۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. امام علی (ع) در سخنان خود مسلمانان را چنین بیم می‌داد: «به خدا سوگند، بنی‌امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آن‌که حلال شمارند ... تا آن‌که در حکومتشان دو دسته بگیرند: دسته‌ای بر دین خود که آن‌را از دست داده‌اند و دسته‌ای برای دنیای خود که به آن نرسیده‌اند.» (به ضرر دنیاطلبان و دینداران)

بعد از رحلت پیامبر اکرم (ص)، سفارش آن حضرت به نوشتن سخنانشان نادیده گرفته شد و نوشتن احادیث آن حضرت ممنوع شد. در نتیجه، شرایط مناسب برای جاعلان احادیث پیش آمد و آنان براساس اغراض شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.

۱۴۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پاسخ‌هایی که به نیازهای برتر انسان داده می‌شوند، باید کاملاً درست و قابل اعتماد، باشند، زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون است. طبق فرموده‌ی امام کاظم (ع) کسانی پیام خداوند را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند و آنان که در تفکر و تعقل برترند (علت)، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند (معلول یا نتیجه).

۱۴۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتوی عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن کریم داشت، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای به آن اضافه یا از آن کم نگردید، به همین جهت نیاز به تصحیح ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند. لازمه‌ی ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. همان‌طور که پیامبران، با ایمان راسخ در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند.

۱۴۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در کنار قوانین ثابت و متغیر، اسلام برای حاکم نظام اسلامی اختیارات ویژه‌ای در نظر گرفته که این اختیارات بیش‌تر در مواردی است که یک مورد مهم با یک مورد مهم‌تر در تضاد قرار می‌گیرد و شرایط ویژه‌ای را پیش می‌آورد که نیازمند قانون جدید است. در اسلام دو دسته قانون ثابت و متغیر وجود دارد. یک نمونه‌ی استفاده از قوانین متغیر، در نظام بانکداری است. شیوه‌ی دادوستد در هر زمان، متغیر است و امروزه قراردادهای بانکی، معاملات را تنظیم می‌کنند. در هر صورت از معامله، ربا شکل خاصی پیدا می‌کند که باید تشخیص داده شود. این شکل خاص، یک نیاز متغیر است که فقیهان و مجتهدان قوانین آن‌را براساس اصل ثابت و با تحقیق در کتاب و سنت استخراج کرده و به کسانی که مجتهد نیستند، اعلام می‌کنند و این اشاره به «بویایی و روزآمد بودن دین اسلام» از عوامل ختم نبوت دارد.

۱۴۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. طبق نظریه‌ی انبساط جهان، کهکشان‌ها با سرعت در حال فاصله گرفتن از یک‌دیگرند و در نتیجه، جهان در حال گسترش و انبساط است که خداوند در قرآن کریم به آن اشاره کرده است: «و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن‌را وسعت می‌بخشیم». اعجاز لفظی قرآن از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفته بود. ویژگی‌های ادبی و ساختار دلنشین قرآن سبب شده بود تا سران مشرکان، مردم را از شنیدن قرآن منع کنند. همین زیبایی لفظی، سبب نفوذ خارق‌العاده‌ی این کتاب آسمانی در افکار و قلوب در طول تاریخ شده است.

۱۴۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زیبایی‌های لفظی قرآن کریم، از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفت و همین زیبایی‌ها سبب شده بود تا مشرکان مردم را از شنیدن قرآن منع کنند. معجزه‌ی آخرین پیامبر الهی که دینش برای همه‌ی زمان‌هاست، باید به نوعی باشد که هم مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و هم آیندگان معجزه بودن آن‌را تأیید کنند. از این‌رو خداوند معجزه‌ی پیامبر اسلام (ص) را معجزه‌ای از جنس کتاب قرار داد.

۱۴۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر پیامبری در تعلیم و تبیین تعالیم دین و وحی الهی معصوم نباشد، امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می‌شود و اعتماد مردم به دین از بین می‌رود. ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست و به همین جهت اطاعت از فرمان او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است.

۱۴۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. این سخن امام خمینی (ره) درباره‌ی ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام است و قبل از جمله‌ای که در متن سؤال آمده، ایشان فرموده است: «مذهب اسلام هم‌زمان با این‌که به انسان می‌گوید که خدا را عبادت کن و چگونه عبادت کن، به او می‌گوید چگونه زندگی کن و روابط خود را با سایر انسان‌ها چگونه باید تنظیم کنی و حتی جامعه‌ی اسلامی با سایر جوامع چگونه روابطی باید برقرار نماید...»

۱۴۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سکوت قرآن کریم و پیامبر (ص) در مورد سرنوشت این دو مسئولیت، صحیح و قابل قبول نیست زیرا قرآن، هدایتگر مردم در همه‌ی امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه‌ی اسلامی تأثیرگذار است، بی‌تفاوت باشد. هم‌چنین پیامبر (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئله‌ی مهمی با سکوت و بی‌توجهی بگذرد.

۱۵۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خداوند در آیه‌ی «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ و أَطِيعُوا الرَّسُولَ و أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ ..» طرح و برنامه‌ی خود را برای جامعه‌ی بعد از دوران پیامبر (ص) معرفی می‌کند. براساس این برنامه، افرادی که از علم و عصمت برخوردارند (اولی الامر)، باید رهبری جامعه را به دست بگیرند. از آن‌جا که امام همه‌ی مسئولیت‌های پیامبر (ص) به‌جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، بنابراین باید همان صفات و ویژگی‌های پیامبر را داشته باشد تا مردم به وی اطمینان کنند.